

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-430/25-20848/2

Podgorica, 25.06.2025. godine

Za: MINISTARSTVO EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA, Cetinjski put
bb, Podgorica

gospodinu, Damjanu Čulafiću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog programa podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti o štetnosti
upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu

Veza: Vaš akt broj: 04-335/25-1288/1 od 23.06.2025. godine

Poštovani gospodine Čulafiću,

Povodom *Predloga programa podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti o štetnosti upotrebe
plastičnih kesa na životnu sredinu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga programa i Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni
ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni Predlog programa i Izveštaj o analizi uticaja propisa, utvrđeno je da nisu
potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa. Naime, za
realizaciju Programa obezbijeđeno je ukupno 800.000,00 €. Sredstva su već obezbijeđena kroz
naknade koje plaćaju prodavci laganih plastičnih kesa, u skladu sa članom 62 stav 11 i 12 Zakona o
upravljanju otpadom. Predmetna sredstva se uplaćuju na račun Eko-fonda, koji ih koristi isključivo
za finansiranje aktivnosti podizanja svijesti i informisanja javnosti o štetnosti upotrebe plastičnih
kesa. Ukupna sredstva predviđena za implementaciju Programa raspoređena su na sljedeće
komponente: subvencije NVO sektoru (100.000,00 €), direktna partnerska saradnja (225.000,00 €),
medijska i promotivna kampanja (215.000 €), tehnička i organizaciona podrška implementaciji
(260.000,00 €).

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, nema primjedbi na dostavljeni
*Predlog programa podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti o štetnosti upotrebe plastičnih
kesa na životnu sredinu*.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ	MINISTARSTVO EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA
NAZIV PROPISA	<i>Program podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu</i>
1. Definisanje problema	
- Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?	
- Programom se rješava problem masovne upotrebe plastičnih kesa koje zagađuju zemljište, rijeke i mora, ugrožavajući biodiverzitet, ljudsko zdravlje i estetsku vrijednost životne sredine. Problem je prisutan u svim regijama Crne Gore i prijeti da naruši koncept ekološke države. - Uzroci su: niska ekološka svijest, nedovoljna informisanost građana, nedostatak edukacije o alternativama, kao i dugogodišnje navike i dostupnost plastičnih kesa bez ekoloških ograničenja. - Posljedice ovog problema su: zagađenje prirode, povećanje količine mikroplastike u lancima ishrane, ugroženost morske i kopnene faune, dodatni troškovi za komunalne službe, loš imidž Crne Gore kao ekološke destinacije. - Navedenim posljedicama najviše su pogođeni građani (zdravlje, kvalitet života), turisti (ambijent), privreda (posebno turizam), te lokalne samouprave koje snose troškove uklanjanja otpada. - Bez sprovođenja Programa došlo bi do povećanja ekoloških problema, veće prisutnosti plastičnih kesa u prirodi, slabljenja zakonskih mjera i neusaglašenosti sa EU praksom.	
2. Ciljevi	
- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Naveći usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.	
- Ciljevi Programa su smanjenje upotrebe plastičnih kesa, povećanje svijesti o štetnosti njihove upotrebe, promocija alternativnih rješenja, aktivnije uključivanje javnosti i usklađivanje sa evropskom legislativom. - Program je usklađen sa Zakonom o upravljanju otpadom, Nacionalnom strategijom održivog razvoja, Strategijom zaštite životne sredine, kao i Direktiva (EU) 2019/904 o smanjenju uticaja određenih plastičnih proizvoda na životnu sredinu.	
3. Opcije	
- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa). - Obrazložiti preferiranu opciju?	
- Bez realizacije Programa, tj. sprovođenja dodatnih mjera edukacije, informisanja ili podizanja svijesti javnosti o štetnosti plastičnih kesa, zadržalo bi se postojeće stanje sa problemima navedenim u tački 1 ovog Izvještaja. Dodatno, došlo bi do povećanja ekoloških problema, veće prisutnosti plastičnih kesa u prirodi, slabljenja zakonskih mjera i neusaglašenosti sa EU praksom, stoga opcija „status quo“ nije moguća.	

- Preferirana opcija je usvajanje Programa, kojim je planirano sprovođenje kampanje usmjerene na informisanje i edukaciju javnosti o štetnosti plastičnih kesa, promociju alternativnih materijala i aktivno uključivanje svih sektora društva.
- Ova opcija je najracionalnija, najprihvatljivija i održiva. Predstavlja ključnu fazu u tranziciji prema strožim mjerama i uspostavlja osnovu za sistemsku promjenu odnosa prema otpadu.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.
- Program će pozitivno uticati na građane kroz poboljšanje životne sredine, na privredu kroz razvoj alternativnih proizvoda i na javne institucije kroz efikasnije sprovođenje zakona, bez direktnog negativnog uticaja.
- Programom se ne stvaraju troškovi za građane i privredu.
- Program ima pozitivan uticaj na građane, privredu i državu jer doprinosi zaštiti životne sredine, zdravlju ljudi i razvoju ekološke svijesti.
- Program se finansira iz naknada uplaćenih u Eko-fond.
- Pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti (sredstva koja se izdvajaju za finansiranje), jer podržava razvoj partnerstava, posebno kroz učešće NVO i sektora komunikacija, ali ne i direktno stvaranje novih subjekata.
- Program podstiče tržišnu konkurenciju (npr. kroz podsticanje ponude platnenih cegera).
- Dodatnom, Programom se ne stvaraju nove administrativne prepreke i opterećenja.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.
- Za implementaciju Programa nije potrebno obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore. Sredstva su već obezbijeđena kroz naknade koje plaćaju prodavci laganih plastičnih kesa, u skladu sa članom 62 stav 11 i 12 Zakona o upravljanju otpadom. Ta sredstva se uplaćuju na račun Eko-fonda, koji ih koristi isključivo za finansiranje aktivnosti podizanja svijesti i informisanja javnosti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa.
- Ukupna sredstva predviđena za implementaciju Programa iznose 800.000 €, a raspoređena su na tri komponente: subvencije NVO sektoru (100.000 €), direktna partnerska saradnja (225.000 €), medijska i promotivna kampanja (215.000 €), tehnička i organizaciona podrška implementaciji (260.000 €).
- Finansijska sredstva su planirana za period od 12 mjeseci, počev od jula 2025. godine i biće sukcesivno raspoređivana u skladu sa dinamikom realizacije aktivnosti svake od tri komponente Programa.

Raspodjela sredstava vršiće se na osnovu ugovora sa partnerima, javnih konkursa i javne nabavke – u zavisnosti od prirode aktivnosti.

- Implementacija Programa ne generiše međunarodne finansijske obaveze. Program je utemeljen na osnovama zakonodavstva Crne Gore, ali je i usklađen sa praksama i preporukama EU, posebno u kontekstu direktive o plastici za jednokratnu upotrebu.
- Sredstva su već dostupna u Eko-fondu iz prethodnog perioda, kao rezultat uplaćenih naknada trgovaca za distribuciju plastičnih kesa. Ta sredstva su namjenski planirana za korišćenje u 2025/2026. godini, bez dodatnog tereta za budžet države.
- Program se sprovodi na osnovu postojećeg zakonodavnog okvira, te nije predviđeno donošenje novih podzakonskih akata koji bi stvorili dodatne finansijske obaveze.
- Direktno, ne. Međutim, indirektni fiskalni efekti su pozitivni. Smanjenje upotrebe plastičnih kesa će smanjiti troškove održavanja javnih površina, pritisak na komunalne službe i dugoročno voditi ka efikasnijem upravljanju otpadom. Takođe, kroz realizaciju kampanje i aktivnosti se generiše razvoj zelene ekonomije, stvaranje novih radnih mjesta i očuvanje prirodnih resursa za buduće generacije.
- Obračun nije bio potreban jer su sredstva već dostupna u fondu i planirana namjenski za ovu svrhu. Projekcija troškova je rađena na osnovu prethodnih aktivnosti Eko-fonda i iskustava iz sličnih kampanja, kao i uporedne prakse iz zemalja regiona.
- Nije rađena metodologija proračuna finansijskih izdataka.
- Nisu postojale sugestije Ministarstva finansija.
- Nije bilo primjedbi.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti
- Program je izrađen na osnovu analize važećeg zakonodavnog i strateškog okvira, kao i prakse srodnih inicijativa u Crnoj Gori i Evropskoj uniji. Tokom faze izrade Programa nijesu sprovedene formalne javne konsultacije sa građanima, nevladinim organizacijama, privrednim subjektima ili drugim zainteresovanim akterima.
- Međutim, imajući u vidu značaj javne participacije u oblasti zaštite životne sredine, Ministarstvo planira da u toku implementacije Programa, posebno kroz javne pozive, partnerske aktivnosti i promotivne kampanje, obezbijedi aktivno uključivanje svih zainteresovanih strana. U tom kontekstu, povratne informacije iz zajednice će biti važne za procjenu uticaja Programa i njegovo eventualno unapređenje u narednim ciklusima.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
- Potencijalne prepreke za implementaciju propisa su nedovoljno uključivanje javnosti i neadekvatna realizacija aktivnosti.
- Mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi su redovni sastanci Ministarstva i Eko-fonda, praćenje indikatora i terenske evaluacije.

- Programom je planirana realizacija najmanje deset promotivnih i edukativnih kampanja na teritoriji Crne Gore, uz obuhvat sjeverne, centralne i južne regije, čime se osigurava ravnomjerna regionalna zastupljenost i dostupnost informacija građanima. U okviru javnog konkursa za nevladine organizacije, očekuje se da podršku dobije najmanje deset organizacija, koje će kroz svoje aktivnosti doprinijeti podizanju svijesti i promjeni ponašanja kada je u pitanju upotreba plastičnih kesa.
-
- Kroz partnerske i lokalne inicijative planirano je organizovanje najmanje deset edukativnih događaja – predavanja, radionica i panel diskusija – koji će dodatno osnažiti informisanost građana. Takođe, očekuje se uključenje najmanje deset različitih medija (televizija, radio stanica, portala i štampanih izdanja) u promociju aktivnosti i rezultata Programa, dok se broj ukupnih medijskih i online objava procjenjuje na najmanje trideset. Za sprovođenje monitoringa i evaluacije biće zadužen **Eko-fond** – kao glavna implementaciona jedinica Programa, zadužen za prikupljanje izvještaja, nadzor nad sprovođenjem aktivnosti i administrativno-finansijsko praćenje sredstava.
- Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera će po realizaciji Programa informisati Vladu Crne Gore o dostignutim rezultatima.

Datum i mjesto

Podgorica, 23.06.2025. godine

***Program podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti o
štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu***

SADRŽAJ

I	OPŠI OKVIR I CILJEVI PROGRAMA.....	3
II	STRUKTURA PROGRAMA I FINANIJSKI OKVIR	4
III	IMPLEMENTACIJA PROGRAMA	11
IV	DINAMIKA SPROVOĐENJA PROGRAMA	12
V	KONTROLA SPROVOĐENJA PROGRAMA.....	13

I OPŠI OKVIR I CILJEVI PROGRAMA

Crna Gora je ustavom definisana kao ekološka država, što joj nameće posebnu odgovornost u pogledu zaštite prirode i primjene principa održivog razvoja. Samim tim svaka odluka ili politika, bilo na lokalnom ili državnom nivou, mora imati jasno prepoznatu komponentu očuvanja prirodnih resursa i zaštite životne sredine.

Kao institucija koja je resorno odgovorna za kreiranje i nadgledanje sprovođenja politike zaštite životne sredine, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (u daljem tekstu: Ministarstvo) ima ključnu u sprovođenju i kontroli primjene zakonodavstva iz navedene oblasti, uključujući i implementaciju Zakona o upravljanju otpadom.

Prepoznajući značaj i kompleksnost uspostavljanja adekvatnog sistema za upravljanje otpadom, Ministarstvo u kontinuitetu definiše i realizuje mjere, čime dokazuje posvećenost ideji izgradnje efikasnog, održivog i ekološki prihvatljivog sistema upravljanja otpadom.

Upravljanje otpadom je kompleksan proces koji podrazumijeva uključivanje svih relevantnih društvenih aktera – od pojedinaca, domaćinstava i lokalnih zajednica, do privrednih subjekata i državnih institucija. Uspješno upravljanje otpadom zahtijeva integrisani pristup čija uspješna primjena podrazumijeva izgrađeno znanje i svijest građana o značaju odgovornog odnosa prema okolini i potrebi očuvanja prirode za buduće generacije.

Osim navedenog, uspješnost definisanja i funkcionisanja sistema upravljanja otpadom podrazumijeva i zakonodavni i regulatorni okvir koji podržava održive prakse, kao i finansijske instrumente poput taksi, podsticaja i subvencija.

Vlada Crne Gore je definisala strateške mjere koji se odnose na smanjenje otpada u prirodi, od kojih je jedan zabrana upotrebe plastičnih kesa, kao i zabrana upotrebe plastike za jednokratnu upotrebu, čime se prije svega želi doprinijeti prepoznavanju i promociji ekološki prihvatljivih alternativa.

Usvajanjem Zakon o upravljanju otpadom (u daljem tekstu: Zakon), Crna Gora se na direktan način usklađuje sa evropskim direktivama iz oblasti upravljanja otpadom, što predstavlja ključni zadatak na njeno putu ka članstvu u EU. Odredbama ovog Zakona se značajno unaprjeđuju sistem upravljanja otpadom i otvaraju mogućnosti za razvoj zelene ekonomije, stvaranje novih radnih mjesta i očuvanje prirodnih resursa za buduće generacije.

Prepoznajući potrebu promovisanja odredbi Zakona, njegovih efekata i korisnosti na očuvanje prirode i biodiverziteta, Ministarstvo je izradilo Program podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu (u daljem tekstu: Program). Navedeni dokument osnov i opravdanost nalazi kako u nacionalnom i EU zakonodavstvu, tako i u prepoznatoj potrebi građana Crne Gore da se bliže upoznaju sa štetnim efektima i devastacijom prirode usljed upotrebe plastičnih kesa.

Pravni osnov za donošenje Programa je Zakon kojim se određuju vrste i klasifikacija otpada, planiranje, uslovi i način upravljanja otpadom, kao i druga pitanja od značaja za upravljanje otpadom. Konkretno, član 62 navedenog Zakona, u stavu 11 određuje da prodavac lagane

plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona, plaća naknadu. U stavu 12 istog člana, Zakon definiše da se sredstva od naknade iz stava 11 člana 62 Zakona uplaćuju se na račun Fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Eko-fond) i mogu se koristiti samo za finansiranje i kofinansiranje aktivnosti podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti i kampanja za štetnost upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu. Eko-fond će biti implementaciona jedinica Programa, koja će na bazi primjene internih Pravilnika i nacionalnog zakonodavstva realizovati aktivnosti predviđene Programom.

Nadzor i kontrolu sprovođenja Programa će zajednički sprovoditi Ministarstvo i Eko-fond.

Cilj Programa je podizanje svijesti i informisanost građana Crne Gore o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu. Obzirom na kompleksnost procesa i potrebu za integrisanim pristupom, bez aktivnog učešća javnosti, čak i najnaprednije zakonske mjere mogu ostati neefikasne u praksi. Programom se prije svega želi uticati na promjenu ponašanja građana Crne Gore, jačanju njihove svijesti o odgovornosti koju nose kao pojedinci u odnosu na očuvanje prirode i obezbjeđivanje njene održivosti. Samim tim, kao ciljna grupa Programa definisani su građani Crne Gore.

Rezultati koji se očekuju nakon realizacije Programa:

- smanjenje upotrebe plastičnih kesa,
- smanjenje otpada od plastičnih kesa u prirodi,
- pojačana svijest o štetnom uticaju plastičnih kesa na životnu sredinu,
- veće korišćenje alternativa plastičnim kesama i
- aktivnije uključivanje pojedinaca u pogledu realizacije aktivnosti usmjerenih na smanjenu upotrebu plastičnih kesa.

II STRUKTURA PROGRAMA I FINANIJSKI OKVIR

Za realizaciju Programa obezbijedeno je ukupno 800.000,00 €. Sredstva su obezbijedena na osnovu člana 62, stav 12 Zakona podrazumijeva da da prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona, plaća naknadu.

U svrhu dostizanja ciljeva Programa, definisane su 3 komponente:

KOMPONENTA 1

Dodjela bespovratnih sredstava (subvencija) nevladinim organizacijama

Komponenta 1 podrazumijeva dodjelu subvencija nevladinim organizacijama za projekte koji kao cilj imaju zaštitu, očuvanja i unaprjeđenja životne. Prilikom odabira projekata za finansiranje će se striktno posmatrati njihova usklađenost sa ciljevima Programa.

Kao prihvatljive aktivnosti će biti one koje su usmjerene na podizanje svijesti i informisanosti određene ciljne grupe i štetnosti upotrebe plastičnih kesa, kao i one aktivnost koje

podrazumijevaju uvođenje inovativnosti i novih praksi u pogledu očuvanja životne sredine i obezbjeđivanja njene održivosti.

Ključni rezultati:

- veća zainteresovanost nevladinih organizacija za promociju odredbi Zakona koje se odnose na korišćenje plastičnih kesa,
- prenos iskustva i dobre prakse u pogledu štetnosti upotrebe kesa na prirodu i
- unaprijeđena partnerstva i kreiranje zajedničkih inicijativa između predstavnika nevladinih organizacija i lokalne zajednice.

Indikatori:

- objavljen minimum 1 javni konkurs za nevladine organizacije,
- očekivani broj zaključenih ugovora sa nevladinim organizacijama je 10,
- uspješno predstavljen minimum 1 primjer dobre prakse u pogledu smanjenja upotrebe plastičnih kesa i
- minimum 10 medijskih nastupa u pogledu promocije rezultata Javnog konkursa.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove komponente iznosi 100.000,00 €.

Projekti će biti odabrani na bazi javnih konkursa koji će biti raspisani i sprovedeni u skladu sa pravilima Eko-fonda.

KOMPONENTA 2

Partnerske aktivnosti

Komponenta 2 podrazumijeva dodjelu direktne finansijske podrške partnerima organizacijama sa kojima je Ministarstvo potpisalo Memorandum o saradnji i koje su pokazale zainteresovanost za sprovođenje aktivnosti u oblasti jačanja informisanosti i svijesti o potrebi očuvanja prirode i smanjenja upotrebe plastike u Crnoj Gori.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove komponente iznosi 225.000,00 €.

Obaveze partnera će biti definisane na bazi partnerskog ugovora kojeg će sklopiti sa Eko-fondom.

Partnerske aktivnosti sa Delegacijom Evropske unije

Krajnji cilj aktivnosti koje će biti implementirane u partnerstvu sa Delegacijom Evropske unije se odnose na podizanje svijesti šire javnosti o važnosti smanjenja korišćenja plastičnih kesa i podsticanje upotrebe platnenih cegera kroz direktnu distribuciju građanima putem dnevnih novina. Na ovaj način će se omogućiti kako vidljivost i promocija samog Programa doseg velikog broja crnogorskih građana.

Ključni rezultati:

- smanjenje upotrebe plastičnih kesa,
- smanjenje otpada na deponijama i u prirodi,
- povećanje svijesti o održivosti i uloge građana u zaštiti živote sredine i
- promjena potrošačkih navika.

Indikatori:

- uključena 3 štampana medija u sprovođenje aktivnosti i
- distribuirano 90.000 platnenih cegegra građanima Crne Gore.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi 60.000,00 €.

✚ Memorandum o saradnji sa Centrom za multimedijalnu produkciju (CEZAM)

Prepoznajući značaj povezanosti ekologije i kinematografije, naročito s apseka stvaranja prostora za edukaciju, podizanje svijesti, iniciranje lokalnih promjena i razvijanja zelene kulture, Ministarstvo će i u 2025. godini podržati sprovođenje filmskog ekološkog festivala Green Monetengro International Film Fest (GMIFF). Navedeni Festival je mapirao Crnu Goru na Green Film Network i time učinio da se festival nađe među 39 najrenomiranijih zelenih festivala na svijetu.

Osim prikazivanja ekoloških filmova, u okviru Festivala će biti realizovane radionice, paneli i predavanja, što događaju daje edukativnu i naučnu dimenziju.

Ključni rezultati:

- podizanje nivoa odgovornosti i svijesti o potrebi očuvanja životne sredine i biodiverziteta,
- razmjena iskustava, mišljenja i ideja između donosioca odluka, stručnjaka iz oblasti životne sredine, kulturnih poslenika i zainteresovane javnosti i
- razvoj društvene misli i društvenog aktivizma u cilju zaštite životne sredine.

Indikatori:

- organizovan 1 festival ekološkog filma,
- minimum 300 posjetilaca tokom trajanja festivala,
- održana minimum 2 predavanja/radionice na temu štetnosti upotrebe plastičnih
- kesa na životnu sredinu i
- sprovedena minimum 1 akcija uklanjanja plastičnih kesa iz prirode.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi 20.000,00 €.

✚ Memorandum o saradnji sa Odbojkaškim savezom Crne Gore

Uključivanje sportista i sportskih saveza u osmišljavanje i realizaciju aktivnosti koje su usmjerene na zaštitu životnu sredinu ima izuzetno snažan uticaj kako na pojedince tako i na cjelokupno društvo. Sportisti, kao uzor mladim osobama, predstavljaju svojevrsan autoritet i mogu biti pokretači promjena i promoteri aktivnijeg uključivanja pojedinaca u aktivnosti zaštite prirode i jačanja ekološke svijesti, prije svega mladih generacija.

Uzimajući u obzir navedeno, Ministarstvo će, u saradnji sa Odbojkaškim savezom Crne Gore, sprovesti niz aktivnosti koje će se fokusirati na štetnost upotrebe plastičnih kesa.

Ključni rezultati:

- povećanje ekološke svijesti građana,
- promovisanje ekološki prihvatljivog ponašanja pojedinaca,
- veće uključivanje pojedinaca u akcije očuvanja životne sredine,
- vršenje pozitivnog uticaja na donosiocce odluka i
- edukacija sportista i navijača o potrebi očuvanja živote sredine.

Indikatori:

- sprovedene minimum 3 edukativno-ekološke akcije,
- minimum 3 medijska pojavljivanja sportista i sportskih poslenika u medijima,
- minimum 3 objave na web sajtu Odbojkaškog saveza Crne Gore o štetnosti upotrebe plastičnih kesa i drugog otpada prilikom sportskih takmičenja,
- uključeno minimum 50 sportista i sportskih poslenika u sprovođenje akcija od značaja za zaštitu životne sredine i
- usvojen akt o zaštiti životne sredine na nivou Odbojkaškog saveza Crne Gore.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi 50.000,00 €.

✚ Memorandum o saradnji sa Opštinom Berane

Uloga lokalnih samouprava u pogledu podizanja svijesti i informisanosti građana je izuzetno važna, s obzirom na činjenicu da svojim mjerama i aktivnostima utiče na svakodnevni život građana, uključujući upravljanje otpadom. Značaj lokalnih samouprava se ogleda i u činjenici da imaju direktan pristup zajednici i zato su izuzetno pogodne za partnerstvo u pogledu sprovođenja lokalnih mjera, aktivnosti i inicijativa.

Program će podržati organizaciju događaja na lokalnom nivou koji za cilj ima povezivanje kulture i zaštite životne sredine, s akcentom na jačanje ekološke svijesti pojedinaca i uticaj na promjenu ponašanja i odnosa prema prirodi.

Ključni rezultati:

- poboljšanje društveno odgovornog ponašanja posjetilaca događaja,
- stvaranje dobre praske i primjera za slične događaje na nivou Crne Gore,

- edukacija posjetilaca događaja o značaju očuvanja prirode i pravilnom ponašanju prema okolini i
- uključivanje poznatih lica u promociju pozitivnog odnosa prema prirodi i njenoj zaštiti.

Indikatori:

- organizovan minimum 1 događaj na lokalnom nivou kojim se promoviše pravilno odlaganje otpada i štetnost uticaja plastičnih kesa na okolinu,
- sprovedena minimum 2 predavanja/diskusije na temu zaštite životne sredine i štetnog uticaja plastičnih kesa na životnu sredinu tokom održavanja događaja,
- minimum 3 objave na društvenim mrežama Opštine Berane o promociji zaštite životne sredine tokom održavanja događaja,
- ukupan otpad sakupljen tokom događaja selektovan i pravilno odložen,
- pozitivan efekat i iskustvo u sprovođenju aktivnosti usmjerenih na očuvanje prirode tokom događaja prenijet drugim lokalnim samoupravama.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi 60.000,00 €.

✚ Memorandum o saradnji sa Turističkom organizacijom Andrijevice

Organizacija kulturnih događaja ima višestruki značaj, posebno u domenu unaprjeđenja turističke ponude, uzimajući u obzir činjenicu da takvi događaji privlače posjetioce iz drugih gradova, povećavaju potrošnju u lokalnoj zajednici i promovišu lokalnu kulturu, muziku i destinaciju ne samo na nacionalnom već i na međunarodnom nivou.

Takođe, navedeni događaji mogu služiti i kao platforma za promociju održivih i inovativnih praksi. Muzički festivali okupljaju veliki broj ljudi, što ih, između ostalog čini pogodnim za promovisanje ekološke svijesti.

Ključni rezultati:

- sakupljanje otpada i selektivno odlaganje tokom trajanja događaja,
- podizanje svijesti posjetilaca o značaju zaštite životne sredine i
- uspostavljanje primjera dobre prakse u pogledu promocije zelenog turizma.

Indikatori:

- organizovan muzički događaj kojim se uspostavlja praksa zelenog turizma i održivih javnih događaja,
- sprovedena minimum 2 predavanja/kampanje na temu zaštite životne sredine i štetnog uticaja plastičnih kesa na životnu sredinu tokom održavanja događaja,
- minimum 3 objave na društvenim mrežama lokalnih i nacionalnih emitera o promociji zaštite životne sredine tokom održavanja događaja i
- otpad sakupljen tokom događaja selektovan i pravilno odložen.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi 20.000,00 €.

✚ Memorandum o saradnji sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti (CANU)

Naučna otkrića igraju ključnu ulogu u stvaranju održivog društva koje se danas, usljed sve izraženijih klimatskih promjena, između ostalog suočava sa gubitkom biodiverziteta. Ulaganjem u nauku i podržavanjem aktivnosti koje su usmjerene na razvoj moguće je bolje razumjeti posljedice ljudskih aktivnosti na prirodu ali i osmisliti mjere kojima će se omogućiti održivo korišćenje resursa.

Upravo je gore navedeno razlog za pružanje podrške jednom od najvećih otkrića u novijoj crnogorskoj istoriji. Otkrićem posebne biljne vrste *Petrolanium crnojevicii*, Crna Gora je svrstana na svjetsku botaničku mapu. Samim tim, biljka je procijenjena kao ugrožena vrsta prema IUCN kriterijumima. Zbog svega navedenog, potrebno je preduzeti strateške i efektivne mjere koje bi se fokusirale na zaštitu njenog staništa, posebno od negativnih efekata ljudskog djelovanja.

Kao partner u sprovođenju aktivnosti koje će biti usmjerene konkretno na zaštitu navedene biljke i sprječavanja štetnog uticaja otpada na njeno postojanje prepoznata je Crnogorska akademija nauka i umjetnosti (CANU). Ova institucija predstavlja ključni faktor u razvoju nauke, kulture i očuvanja identiteta Crne Gore, uključujući i oblasti zaštite životne sredine i održivog razvoja.

Ključni rezultati:

- promocija *Petrolanium crnojevicii* i njenog značaja po očuvanje biodiverziteta,
- edukacija zainteresovane javnosti o potrebi zaštite biljne vrste *Petrolanium crnojevicii*,
- jačanje svijesti o štetnom uticaju plastičnih kesa na očuvanje *Petrolanium crnojevicii* i
- podrška daljim istraživanjima nove biljne vrste *Petrolanium crnojevicii*.

Indikatori:

- sprovedena 1 izložba na temu *Petrolanium crnojevicii*,
- organizovana minimum 2 predavanja/diskusije na temu zaštite i održivosti *Petrolanium crnojevicii* i
- sačinjen rezime daljih koraka u pogledu smanjenja uticaja ljudskog faktora, prije svega otpada, na zaštitu *Petrolanium crnojevicii*.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi 15.000,00 €.

KOMPONENTA 3

Organizacija i sprovođenje kampanje o štetnosti upotrebe kesa na životnu sredinu

Komponenta 3 podrazumijeva organizaciju i sprovođenje kampanje o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu na teritoriji cjelokupne Crne Gore.

Cilj kampanje je pružanje informacija, edukacija i motivacija građana Crne Gore na razmišljanje o sopstvenom uticaju na zagađenje odnosno očuvanje prirode. Od kampanje se očekuje da pruži podršku naporima resornih institucija u procesu prenošenja informacija i ključnih poruka na jednostavan i razumljiv način.

Tokom organizacije i sprovođenja kampanje će se voditi računa da cilj bude jasno definisan i prilagođen crnogorskom društvu. Uzimajući u obzir da kampanja kao ciljnu grupu prepoznaje cjelokupnu crnogorsku javnost, realizacija aktivnosti će kombinovati moderne i tradicionalne vidove komunikacije ključnih poruka. Takođe, težiće se dobijanju široke društvene podrške kako bi se povećali efekti i vidljivost kampanje.

Kampanja će podrazumijevati prenošenje ključnih poruka o štetnom uticaju plastičnih kesa na životnu sredinu, realizaciju konkretnih aktivnosti koje će biti edukativne i terenske, uz obavezni elemenat kreativnosti i inovativnosti, uključivanje partnera i zajednice, kao i jasno definisane kanale komunikacije (digitalni, tradicionalni, itd.).

Ključni rezultati:

- jačanje svijesti šire zajednice o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu
- povećanje broja građana koji prepoznaju negativne posljedice plastičnog otpada
- aktivnije učešće lokalne zajednice u iniciranje i realizaciju mjera usmjerenih na štetnost upotrebe plastičnih kesa
- jačanje podrške Vladinim mjerama i politikama iz oblasti životne sredine

Indikatori:

- angažovana kompanija za sprovođenje kampanje o štetnosti plastičnih kesa za životnu sredinu,
- minimum 10 događaja promocije kampanje po crnogorskim opštinama,
- aktivnostima kampanje obuhvaćena sjeverna, centralna i južna regija Crne Gore,
- minimum 5 medijskih pojavljivanja ključnih aktera koji će građane Crne Gore informisati o kampanji
- izrađeno minimum 5 videa koji predstavljaju ključnu poruku kampanje,
- minimum 10 objava o aktivnostima i rezultatima kampanje na web sajtu i društvenim profilima Ministarstva i Eko-fonda.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove komponente iznosi 215.000,00 €.

Kampanju će organizovati i sprovoditi kompanija izabrana od strane Eko-fonda, na osnovu primjene odredaba Zakona o javnim nabavkama.

III IMPLEMENTACIJA PROGRAMA

Za implementaciju svih komponenti definisanih u okviru Programa zadužen je Eko-fond.

U cilju uspostavljanja, sprovođenja i izvještavanja, Eko-fond može administrativno i tehnički jačati kapacitete, u dijelu angažovanja stručnih lica, kao i obezbjeđivanja prostora i opreme neophodne za realizaciju ciljeva definisanih Programom.

Budžet za implementaciju u okviru Programa iznosi 260.000,00 €.

Metod i način implementacije pojedinačnih komponenti se razlikuje, u skladu sa prirodom i ciljevima pojedinačnih komponenti.

Komponenta 1

Dodjela bespovratnih sredstava (subvencija) nevladinim organizacijama će biti sprovedena raspisivanjem javnog konkursa (minimum jednog), u skladu sa procedurama Eko-fonda koje za pravni osnov imaju:

- Član 13 Statuta Fonda za zaštitu životne sredine („Službeni list CG”, broj 61/19)
- Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenju sredstava Fonda za zaštitu životne sredine CG
- Pravilnika o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijava i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava Fonda za zaštitu životne sredine CG
- Pravilnika o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine CG i
- Odluku odbora direktora Eko fonda o donošenju Godišnjeg programa raspisivanja javnih konkursa za 2025. godinu.

U skladu sa navedenim pravilnicima, objavljivanje i sprovođenje javnih konkursa će podrazumijevati sljedeće faze:

- priprema i objavljivanje teksta javnog konkursa
- proces prijave potencijalnih korisnika
- proces evaluacije pristiglih projekata
- donošenje odluke o dodjeli bespovratnih sredstava
- zaključivanje Ugovora sa korisnicima
- monitoring realizacije odobrenih projekata

Prilikom izrade teksta Javnog konkursa, striktno će se voditi računa o usklađenosti sa Programom. Dakle, ciljevi i očekivani rezultati Programa će biti integrisani u osnovne elemente teksta Javnog konkursa: predmet, definisanje prihvatljivosti korisnika, troškova i aktivnosti, kao i kriterijuma za dodjelu sredstava.

Eko-fond će sa podnosiocima prijava koji su Odlukom o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte zaštite, očuvanja i unaprjeđenja životne sredine nevladinim organizacijama ostvarili pravo na korišćenje sredstava, sklopiti Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava Eko-fonda.

KOMPONENTA 2

U svrhu podrške aktivnostima kojima se doprinosi ostvarivanju ciljeva Programa, Eko-fond će dodijeliti direktnu podršku partnerima koji su unaprijed definisani od strane Ministarstva.

Dodjela direktne podrške partnerima podrazumijeva postojanje potpisanih Memoranduma o saradnji sa organizacijama koje će biti uključene u realizaciju ciljeva Programa.

U tu svrhu, Ministarstvo je potpisalo sljedeće Memorandume:

- Memorandum o saradnji sa Delegacijom Evropske unije
- Memorandum o saradnji sa CEZAM-om
- Memorandum o saradnji sa Odbojkaškim savezom Crne Gore
- Memorandum o saradnji sa Opštinom Berane
- Memorandum o saradnji sa CANU-om

Kao implementaciona jedinica Programa, Eko-fond je zadužen za dodjelu sredstava, kao i praćenje uspješnosti realizacije partnerskih aktivnosti. S tim u vezi, biće potpisani partnerski ugovori između Eko-fonda i pojedinačnog partnera.

KOMPONENTA 3

U cilju realizacije kampanje koja će imati za cilj jačanje informisanosti i svijesti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa, Eko-fond će sprovesti proceduru javnih nabavki. Nakon završetka procesa koji podrazumijeva izradu tenderske dokumentacije, objavljivanje tendera, otvaranje ponuda biće donijeta odluka i potpisan ugovor sa odabranim ponuđačem.

Na bazi zaključenog ugovora, predviđenih obaveza i dinamike, Eko-fond će biti zadužen za praćenje realizacije ugovornih obaveza i same kampanje na terenu.

IV DINAMIKA SPROVOĐENJA PROGRAMA

Početak realizacije Programa se očekuje u julu 2025. godine. Krajnji rok završetka svih planiranih aktivnosti je 12 mjeseci.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
KOMPONENTA 1												
Pripremne aktivnosti												
Realizacija												
KOMPONENTA 2												
Pripremne aktivnosti												
Realizacija												
KOMPONENTA 3												
Pripremne aktivnosti												
Realizacija												

V KONTROLA I IZVJEŠTAVANJE O SPROVOĐENJU PROGRAMA

Eko-fond će, u saradnji sa Ministarstvom, kontinuirano vršiti kontrolu realizacije komponenti koje su definisane u okviru Programa, sa ciljem unaprjeđenja efikasnosti ukupnog procesa i praćenja namjenskog trošenja sredstava.

U tu svrhu, biće organizovani sastanci između predstavnika Ministarstva i Eko-fonda. Na koordinacionim sastancima će biti razmatran napredak u pogledu realizacije Programa, identifikovani potencijalni rizici i definisane korektivne mjere u slučaju potrebe. Takođe, ukoliko se procijeni potrebnim, na sastancima će biti pozvani da učestvuju i druga zainteresovana lica, od čijeg učešća i doprinosa zavisi kvalitetna realizacija Programa.

Za kontrolu sprovođenja programa biće formirana Komisija sastavljena od predstavnika Eko-fonda i Ministarstva. Navedenu Komisiju obrazuje Eko-fond.

Eko-fond će, u okviru svog godišnjeg Izvještaja o radu, informisati Vladu Crne Gore o rezultatima implementacije Programa.

ZAKLJUČCI:

1. Vlada je donijela Program podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu
2. Ovlašćuje se Damjan Ćulafić, ministar ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera da sa d.o.o Fond za zaštitu životne sredine zaključi Sporazum o saradnji na implementaciji Program podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu.
3. Zadužuje se Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera da po realizaciji Programa informiše Vladu Crne Gore o dostignutim rezultatima.